

Sahib Əsədov

“Qurani
Muhəmməd ﷺ
yazıb” deyənlərə
cavab!...

(باللغة الآذرية)

الرد على القائلين بأن القرآن كتبه محمد
صلى الله عليه وسلم

Madina, 2019.

الرد على القائلين بأن القرآن كتبه محمد
صلى الله عليه وسلم

(باللغة الأذرية)

“Qurani Muhəmməd ^{صلى الله عليه وسلم}
yazıb” deyənlərə cavab!...

Yazdı: Sahib Əsədov

Mədinə, 2019.

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين، والصلاه والسلام على رسول الأمين.

GİRİŞ

Bəzi insanlar deyirlər: “Quran Məhəmmədin صلی الله علیه وسلم öz yazısı və öz əməlinin bəhrəsidir.” Bu şübhəni bəzi ateistlər və s. ölkəmizdə də yaymağa çalışırlar.

Bu şübhəyə aşağıdakı nahiylərdən cavab verəcəyik:

- A)** Peyğəmbərin Quranda Allah tərəfindən qınanması.
- B)** Bəzi hadisələrlə əlaqədar ayələrin Quranın Allah kəlamı olmasına dəlalət etməsi.
- C)** Quranın möcüzəvi xüsusiyyətləri.
- D)** Quranın qeyb aləmindən xəbər verməsi.
- E)** Qədim dini kitablarda (Bibliya, Tövrat və s) olan bəzi məlumatlar Quranda niyə təsdiqlənir? - şübhəyə cavab.

Bu məsələlərdən danışmazdan əvvəl isə deyirik:

Belə bir iddianı etməyə dəlil lazımdır. Necə ki, Quranın Allah tərəfindən olmasını deməyə dəlil lazım olduğu kimi. Təbii ki, bu yazıda bəzi dəlillərə işarə ediləcəkdir. Belə olduğu halda biz iki seçim arasında qalıyıq: Birincisi Quranın Allahın kəlamı olması... İkincisi isə bəzi din düşmənlərinin iddia etdiyi kimi Quranın Məhəmməd صلی الله علیه وسلم peyğəmbərin yazısı olması...

Əgər biz ikinci iddianın doğru olmasını fərz etsək, onda bəzi suallar yaranır:

Nə üçün peyğəmbərlik iddiası edən bir insan tarixdə ən böyük dörd ilahi kitab hesab olunan kitabdan birini və ağılları valeh edən əsrarəngiz bir kitab yazsın, sonra da bunu başqasına nisbət etsin?

O cümlədən də, niyə onun mislində bir kitab yazmaq barədə bəşər övladına meydan oxuyurdu?

Necə olurdu ki, o əvvəlki ümmətlərin xəbərlərini dəqiqliklə bilir, bundan xəbər verirdi?

Necə olurdu ki, o əvvəlkilərin bildiyi elmləri də xəbər verirdi?

Necə olurdu ki, onun iddia olunan kitabının səhifələri qeybdən verilən xəbərlərlə dolu idi? O qeybi xəbərlər ki, bunlardan bəzilərin doğruluğu onun sağlığında öz təsdiqini tapırdı, bəzilərinin doğruluğu isə onun vəfatından sonra təsdiqini tapdı, bəziləri isə zaman keçdikcə yenə təsdiqlənir və Qiyamətə kimi də təsdiqlənəcəkdir.

Sonra isə, hansısa bir iddiada olan bir şəxs bir kitab yazsa, görəsən biz o kitabda nəyin şahidi olarıq? Əgər bizdən biri öz xəyalının məhsulu olan bir yazı yazıb nə isə yalan bir iddia etsə, ağıllı insanların bildiyi kimi - bir müddət sonra da olsa - onun bəşər övladına aid olduğu

aşkara çıxacaqdır. Bu çətin bir şey deyildir. Çünki, bəşər övladı hisləri, istəkləri, elmləri və mövzularına uyğun olaraq bəşəri meyarlara və bacarıqlara əsasən öz yazılarını yazırlar.

Amma, Qurani-Kərimin istənilən ayəsinə düzgün şəkildə baxsanız, bu sizə Quranın ilahidən gəlmə olması barədə xəbər verəcəkdir. Görəcəksiniz ki, onun mövzuları bəşərin diqqət mərkəzində olan, bəşərin beynində fırlanan mövzular olmaqdan daha ucadır. Quranın söhbət etdiyi mövzular adətən bəşər övladının toxunmadığı və haqqında yazmağı bacarmadığı mövzulardır. Məsələn; Allahın isimləri, sifətləri və feilləri, axirət günü, axirətin çətinliyi, cənnət, cəhənnəm, keçmişin uzaq tarixi və gələcəyin uzaq tarixi və s. kimi mövzular.

Bunun müqabilində isə Quranın hansısa bir insani hissiyatlardan doğan ayələr daşmadığının şahidi oluruq. Bu ayələrdə Məkkə dönəmindəki zəifliyi ifadə edən hüzn və ya Mədinə dönəmindəki qələbə nəşəsini ifadə edən insani bir hiss görmürük. O cümlədən də, Quran Məhəmməd peyğəmbərin hüzn ilində iki ən yaxın qohumunu itirməsindən (əmisi Əbu Talibin və heyat yoldaşı Xədicənin vəfatı) də söhbət açmır. Nə də Quran onun evliliyi, övladlarının, yoldaşlarının, dostlarının doğum və vəfat tarixləri və başqa şəxsi məsələlərlə

bağlı təfsilatlarla getmir. Nə düşmənlərindən birinin, nə də dostlarından birinin adı qeyd olunmur.¹

Əgər daha çox bəyan istəsəniz biz yəhudi və xristianların inandıqları kitablara baxa bilər və bu zaman bu kitabların bəşər tərəfindən yazılmasına dələlət edən şeylərlə dolu olduğunu şahidi olacağıq. Hansı ki, insanın acı-ağrılarından, kədərlərindən, ümid və istəklərindən danışır. Bu mövzu olduqca geniş bir mövzudur.

Bunun müqabilində isə Quranda onlarla misallarla baxaraq görürük ki, Quran Məhəmmədin صلی اللہ علیہ وسلم yazısı və inşası deyil, əksinə, o Uca Allahın ona nazil etdiyi bir kitabdır.

Odur ki, biz batil iddia sahiblərinə deyirik ki, siz Quranın Muhəmməd صلی اللہ علیہ وسلم peyğəmbərin sözü olması barədə bir tutarlı dəlil belə gətirə bilməzsiniz. Əksinə, bir çox dəlillər Quranın bəşər kəlamı deyil, ilahi bir kəlam olduğunu göstərir.

Bu dəlillərdən: Allahın Məhəmməd صلی اللہ علیہ وسلم peyğəmbəri Quranda qınamasını göstərmək olar. Gəlin əvvəldə qeyd etdiyimiz nahiyələrdə bu şübhəyə cavab verək.

¹ (red- Quranda yalnız Zeyd və Əbu Ləhəbin adı qeyd olunub).

Birincisi: Peyğəmbərin Quranda Allah tərəfindən qınanması.

Bəşər övladı bir yazı yazdığı zaman özünü ucaldır və insanların yanında öz şəxsini böyük göstərməyə çalışır. Bəşər övladı bir yazı yazdığı zaman öz xatirəsinin və qürurlandığı şeyin əbədi qalmasına çalışır. İnsanlar öz yazılarında öz eyiblərini və xətalərini qeyd etməyi görməməzlikdən gəlirlər.

Qurani-Kərimdə isə Allah öz elçisini bir neçə yerdə qınayır. Əgər Məhəmməd peyğəmbər Qurani özü yazsaydı, bu qınaq olan yerləri də öz xeyrinə düzəldərdi ki, bu kitabı sonradan milyonlarla insanlar oxuyanda həтта həmin yerləri görməsinlər. Dedik ki, belə ayələr Quranda bir neçə yerdə mövcuddur.

Bu ayələrdən biri Təbuk döyüşündən sonra döyüşdə iştirak etməkdən boyun qaçıran münafıqların müxtəlif üzürlər gətirmələri və peyğəmbərin onların üzürlərini qəbul edib onları bağışlamasına görə qınandığı ayədir. Ayə belədir: «Allah səni bağışlasın! Doğru danışanlar sənə bəlli olmamış, yalançıları isə tanımamış nə üçün onlara cihaddan yayınmağa izin verdin?» (Tövbə, 43)

Bu ayələrdən biri isə Zeyd İbn Harisənin onun yanına gəlib yoldaşı Zeynəbi boşamaq barədə onunla məşvərət etdiyi zaman peyğəmbər ona tövsiyə edir ki, onu boşamasın. Baxmayaraq ki, Allah Zeydin öz yoldaşını

boşayacağını, Zeynəbin sonradan peyğəmbərin yoldaşı və möminlərin anası olacağını bildirdi.²

Quran isə peyğəmbərin nəfəsinə olan sirri aşkara çıxarır: «Bir zaman Allahın nemət verdiyi və sənin özünün nemət verdiyin kəsə (Zeyd ibn Harisəyə): “Zövcəni yanında saxla, Allahdan qorx!”– deyirdin. Allahın aşkar edəcəyi şeyi ürəyində gizli saxlayır və insanlardan çəkinirdin. Halbuki əslində qorxmalı olduğun məhz Allahdır.» (Əhzab, 37)

Aişə (Allah ondan razı olsun) demişdir: «Əgər Məhəmməd صلى الله عليه وسلم ona nazil olan nəyi isə gizlətməli olsaydı, bu ayəni gizlədərdi.»³

Həmçinin, Quranda peyğəmbərin صلى الله عليه وسلم Allah tərəfindən qınandığı ayələrdən biri də onun kor kişi (İbn Ümmü Məktum) yanına gəldiyi zaman ona diqqət göstərməyib ondan əvvəl yanında olan Qüreyşin böyüklərindən biri ilə söhbət etməsi idi. Halbuki, Peyğəmbər o şəxsə vaxt ayırmışdı ki, onun İslamı qəbul edəcəyinə ümid edirdi. Belə bir vəziyyətdə kor kişinin gəlib həmin yerə çıxması ilə peyğəmbər ona vaxt ayıra bilmir və əvvəlcədən danışdığı şəxsi İslama dəvət etməyə davam edir. Bundan sonra Abəsə surəsinin əvvəlindəki Quran

² Peyğəmbərin (Allahın Ona salavatı və salamı olsun) həyat yoldaşı olan qadın İslamda möminlərin anası hesab olunur.

³ (Buxari, 7420; Müslim, 177)

ayələri nazil olur və Allah Muhəmməd peyğəmbəri صلى الله عليه وسلم bu əməlinə görə qınayır. Həmin ayələr belədir: «O qaşqabağını sallayıb üzünü yana çevirdi – yanına bir korun gəlməsinə görə. Nə bilirdin ki, bəlkə o günahlardan təmizlənəcəkdi.və yaxud nəsihət dinləyib faydalanacaqdı. Nəsihətə ehtiyacı olmayana gəlincə isə – sən ona diqqət yetirirsən. Onun təmizlənməməyinin sənə bir dəxli yoxdur. Səy göstərib sənin yanına gələn, Allahdan qorxan kimsəyə gəlincə, ona məhəl qoymursan! (Abəsə, 1-10)

Əgər Quran Məhəmmədin صلى الله عليه وسلم sözü olsaydı, Quranda belə bir ayə olmaz və ya o bunu silərdi. Şərqişünas Leitner «İslam dini» adlı kitabında bu barədə demişdir: «Bir dəfə Allah bu peyğəmbərə nüfuzlu şəxslərdən biri ilə danışdığı üçün kasıb və kor kişidən üzünü çevirməsini şiddətlə qınayan ayələr göndərir. O, bu ayəni (gizlətmədən, olduğu kimi) yaymışdır. Əgər Məhəmməd yalançı biri olsaydı, bu ayə indi mövcud olmazdı.»⁴

Həmçinin, Allah Öz peyğəmbərini o bal yeməyi öz nəfsinə haram etdiyi zaman qınamışdır. O zaman ki, o həyat yoldaşlarından birinin yanında bal yedi, digər iki həyat yoldaşı ondan məğafir qoxusu gəldiyini dedilər. Bu (məğafir) dadlı bir yemək olsa da pis qoxu verən bir yemək növü idi. Beləcə, peyğəmbər bal yeməyi özünə

⁴ (Qalu anil-İsləm, İmədud-Din Xalil, səh 134)

haram edir. Uca Allah isə bu ayəni nazil edir: «Ey Peyğəmbər! Zövcələrini razı salmağa çalışaraq Allahın sənə halal etdiyi şeyi nə üçün özünə qadağan edirsən?» (Təhrim, 1)

Əgər Məhəmməd صلى الله عليه وسلم peyğəmbər Quranın həqiqi müəllifi olsaydı, o zahiri özünə qarşı olan bu xitabı etməzdi. Həmin ayə budur: «Əgər Biz səni dinində sabit saxlamasaydıq, əlbəttə, azca da olsa onlara meyl edəcəkdin. Belə olacağı təqdirdə sənə həyatın və ölümün əzabını ikiqat daddırardıq. Sonra Bizə qarşı özünə bir köməkçi də tapa bilməzdin.» (əl-İsra, 74-75)

Əgər Quran Məhəmməd صلى الله عليه وسلم peyğəmbərin öz yazdığı kitab olsaydı, o özü haqqında bu sözləri deməzdi: «Əgər Muhəmməd bəzi sözləri özündən uydurub Bizə aid etsəydi, Biz onu sağ əlindən yaxalayarıq, sonra da şah damarını kəsərdik. İçərinizdən heç kəs buna mane ola bilməzdi.» (əl-Haqqə, 44-47)

İkincisi: Quranın vəhy olmasına şahidlik edən hadisələr:

Quran ayələri daim peyğəmbəri صلی اللہ علیہ وسلم qınamaq şəklində nazil olmamışdır. Bəzən peyğəmbərin xoşladığı və sevdiyi şeylərin əksi olaraq nazil olmuşdur.

Bu ayələrdən biri də münafıqlərin böyüklərindən biri olan Abdullah İbn Ubey vafat etdiyi zaman peyğəmbər صلی اللہ علیہ وسلم onu paltarında kəfənlədi. Sonra isə ona cənazə namazı qılıb onun üçün Allahdan bağışlanma diləmək istədi.

Bu zaman Ömər (Allah ondan razı olsun) dedi: Rəbbin sənə bunu qadağan etdiyi halda sən ona (bu münafiqə) namaz qılacaqsan?!

Peyğəmbər صلی اللہ علیہ وسلم dedi: «Rəbbim yalnız mənə seçim (ixtiyar) vermiş və buyurmuşdur:

«Onların bağışlanması üçün dua etsən də, etməsən də, hətta onlar üçün yetmiş dəfə bağışlanma diləsən belə, Allah onları əsla bağışlamayacaqdır.» (Tövbə, 80) (Sonra peyğəmbər deyir:) Mən isə yetmiş dəfədən çox bağışlanma diləyəcəm.»

Peyğəmbər hər bir insanın Allahın rəhmətini qazanmasına həris idi. Bundan sonra Allah bu Quran ayəsini nazil edir: «Heç vaxt onlardan ölmüş bir kəsin cənazə namazını qılma, qəbrinin başında da durma.»

(Tövbə, 84) Bundan sonra peyğəmbər ona namaz qılmadı.⁵

Başqa bir hadisə isə peyğəmbərin ﷺ doğma əmisinin vafatı yaxınlaşdığı zaman baş verdi. Peyğəmbər onun can üstə olduğu halda onun yanına gəldi, Əbu Cəhl ⁶ də orada idi.

Peyğəmbər ﷺ buyurdu: «Ey Əmim! Lə ilahə illəllah ⁷ - de ki, bu kəlimə ilə Allah qatında sənə üzürxahlıq edim.»

Bu zaman Əbu Cəhl və (münafıqların başçısı) Abdullah İbn Ubey dedilər: «Ey Əbu Talib! Sən Əbdul-Muttalibin dinindən (bütperəstlikdən) üz döndərirsən?!» Onlar Əbu Talibi o qədər sözə tutdular ki, hətta, onun son sözü belə oldu: Əbdul-Muttalibin dini üzərə (ölürəm).

Bundan sonra Peyğəmbər öz əmisinin İslamdan başqa yolu seçərək ölməsinə üzülərək dedi: **«Mənə qadağan olunmadıqca sənin üçün bağışlanma diləyəcəyəm.»** O, bu sözləri əmisinin onu çox müdafiə etməsinə və ona arxa dayaq olmasından təsirlənərək onun yaxşılığına qarşı bir mənəvi borc kimi və ya vəfasını ifadə edərək

⁵ (Buxari, 4670; Müslim, 2400)

⁶ Əbu Cəhl - Peyğəmbərin ona düşmənçilik edən digər əmisi. Əbu Cəhldə sağlığında peyğəmbərə ən çox düşmənçilik edən şəxslərdən biri olmuşdur.

⁷ Yəni, Allahdan başqa ibadətə layiq haqq məbud yoxdur.

demişdi. Bundan sonra Allahın ayəsi onun istəyinə əks olaraq nazil oldu: «Müşriklərin Cəhənnəm sakinləri olduqları onlara belli olduqdan sonra, qohum olsalar belə, Peyğəmbərə və möminlərə onlar üçün bağışlanma diləmək yaraşmaz.» (Tövbə, 113)

Həmçinin, bu ayə nazil oldu: «Şübhəsiz ki, sən istədiyini doğru yola yönəldə bilməzsən.» (Qasas, 56)

Bir gün (peyğəmbər) fəcr namazını qıldı və başını rükudan qaldırdı. Qureyş kafirlərinin dostlarına (səhabələrinə) etdiklərindən (əzab-əziyyətlərdən) dolayı qəlbi sıxılmış halda dedi: «Ey Allahım sənə həmdü-sənalar olsun! Allahım filankəsə, filankəsə və filankəsə lənət et!» Sonra Allah bu ayəni nazil etdi: **«Bu işin sənə aidiyyəti yoxdur. Allah ya onların tövbəsini qəbul edər, ya da onlara əzab verir. Çünki onlar zalımdırlar.»** (Ali İmran, 128)

Belə olduğu halda peyğəmbərin quranı özündən yazmasını kim fərz edə bilər?! Bu barədə Allah buyurmuşdur:

«Əgər istəsəydik, sənə vəhy etdiyimizi qəlbindən silib aparardıq. Sonra bundan dolayı Bizə qarşı özünə himayəçi tapa bilməzdin. Ancaq Rəbbinin mərhəməti sayəsində bunu etmədik. Doğrudan da, Onun sənə olan lütfü böyükdür.» (əl-İsra, 86-87)

Belə bir iddianın batil olmasına dəlillərdən biri də peyğəmbərə davamlı gələn vəhyin bir müddət kəsilməsi idi. Halbuki, çox mühüm cavabı gözlənilən məsələlər var idi ki, peyğəmbərə vəhy nazil olmadığı üçün həmin dövrdə köksü çox daralırdı.

Bu hadisələrdən birini qeyd etməklə kifayətlənirik:

O zaman ki, münafıqlar ifk hadisəsi zamanı peyğəmbərin həyat yoldaşı Aişə (Allah ondan razı olsun) haqqında böhtan yaymışdılar Aişənin təmiz, günahsız olması barədə ilahi vəhy gecikdi, peyğəmbər və müsəlmanlar uzun müddət gözləməli oldular. İnsanlar isə (bu müddət ərzində) ifk hadisəsi barəsində danışdılar. Hətta, ürəklər boğaza gəlib çatmışdı. Peyğəmbər isə bütün təmkinli halı ilə tələsmədən deyirdi: **«Mən Aişə haqqında yalnız xeyir bilirəm.»**

Beləcə o, bir ay ərzində qəm içində və səhabələri ilə məşvərət edərək qaldı. (Səhabələrin) Hər biri də deyirdi ki: Biz ondan bir pislilik görməmişik. Sonda peyğəmbər ona belə dedi: Ey Aişə, mən bu cür xəbərlər gəlib çatıb. Əgər sən günahsızsansa, Allah səni təmizə çıxaracaqdır. Yox əgər bir günah etmişsə, Allahdan bağışlanma dilə!»⁸

⁸ (Buxari, 2661; Müslim, 2770)

Sonra ona bu ayə nazil oldu: «Şübhəsiz ki, (Aişə barəsində) yalan xəbər gətirənlər özünüzdən olan bir dəstədir.» həтта, bu ayəyə kimi: «Murdar qadınlar murdar kişilərə, murdar kişiler isə murdar qadınlara, eləcə də təmiz qadınlar təmiz kişilərə, təmiz kişiler də təmiz qadınlara layiqdirlər. Bunlar iftiraçılardan söylədiklərindən uzaqdırlar. Onları bağışlanma və bolluca ruzi gözləyir.» (Nur,11-26)

Bununla da insanlar Aişənin günahsız olduğunu bildilər. Allahın kəlamını düz bir ay gözləməli olurlar.

Görəsən, peyğəmbər صلی اللہ علیہ وسلم özü Quranın müəllifi olsaydı, onun öz həyat yoldaşının namusunu təmizə çıxartmaq və bir ay davam edəcək söz-söhbətə son qoymaq üçün dərhal bu kəskin sözləri söyləyə bilməzdimi ki, söz gəzdirənlərin də dili artıq sussun?! O, istəsə bunu bir gündə də edə bilərdi. Lakin, bu peyğəmbər həmin etibarlı, doğru sözlü kəs idi ki, o nə insanlara yalan danışa bilməz, nə də Allahın adından yalan uydura bilməzdi. Uca Allah buyurur: **«Əgər Muhəmməd bezi sözləri özündən uydurub Bizə aid etsəydi, Biz onu sağ əlindən yaxalayay, sonra da şah damarını kəsərdik. İçərinizdən heç kəs buna mane ola bilməzdi.»** (əl-Haqqə, 44-47)

Həmçinin, Uca Allah buyurmuşdur: **«Sən bundan əvvəl nə bir Kitab oxuya bilirdin, nə də onu əlinlə yazı bilirdin. Belə olsaydı, batilə uyanlar şübhəyə düşərdilər.»** (əl-Ənkəbut, 48)

Üçüncüsü: Quranın möcüzəvi bir kitab olması.

Əgər bir saniyəlik Quranın peyğəmbərin ﷺ yazısı və inşası olması iddiasına qayıtsaq, biz Quranın tərtibini və üslubunu peyğəmbərin hədis kitablarında toplanmış hədislərdəki üslubu ilə müqayisə etsək, bir ədibin (yazıçının) yazı və üslubunu dəyişməsinə Quran və hədislərin üslubu, yazısı arasında mövcud olan böyük fərqlə bir olmasının mümkün olmadığından bir daha əmin olarıq.

Əgər bu fikri izah etmək üçün bir misal çəkmək istəsək, Quranın bəyanı və üslubunu peyğəmbərin sözləri ilə müqayisə etsək, böyük fərqin olduğunu görəcəyik. Halbuki, hər ikisi bəlağətli sözlərdir. Misal olaraq hədisdəki: «Həqiqətən də, əməllər niyyətlərə görədir. Hər kəs də öz niyyət etdiyini əldə edər. Hər kimin hicrəti (köçməsinə) Allahı və Onun elçisinə hicrət etməkdirsə, onun hicrəti Allahı və elçisinə tərəfdir...»⁹

Bu sözlər bəlağətli ərəb sözləridir. Lakin, Allahın bu ayələri arasında çox böyük fərq var: «Ayələrimizi inkar edib: “Mənə hökmən var-dövlət və övlad veriləcəkdir!”—deyən adamı gördünmü? Olmaya, o, qeybdən xəbərdardır, yoxsa Mərhəmətli Allahdan vədə almışdır? Xeyr! Biz onun dediklərini yazacaq və əzabını qat-qat artıracağıq. Onun dediyi şeylər Bizə qalacaq və o, hüzzurumuza tək-tənha gələcəkdir. Müşriklər Allahdan

⁹ (Buxari, 1; Müslim, 1907)

başqa məbudlar qəbul etdilər ki, onlara kömək olsunlar. Xeyr! Qiyamət günü o bütülər onların ibadətini inkar edəcək və onların əleyhinə çıxacaqlar. Məgər kafirlərin üstünə onları günaha sövq edən şeytanları göndərdiyimizi görmürsənmi? Odur ki, onlardan ötrü əzab diləməyə tələsmə. Biz onların günlərini bir-bir sayırıq.» (Məryəm, 77-84) Bu bizim dilimizə tərcümə olsa da, yenə də həm ayə, həm də hədislər arasındakı üslub və ya danışmaq tərzində hətta avamqlar arasında belə gizli qalmaqcaq dərəcədə aydın bir fərqlə görünür. Görün indi fəsaht və bəyan əhli arasında necə bir fərqlə aydın olar. Bu fərq ərəb dilində daha çox zahir olur. Bunu ərəbcə bilənlər yaxşı bilirlər.

Əgər Quran Məhəmmədin صلی اللہ علیہ وسلم yazısı olsaydı, onda onun “yazdığı bu kitab” necə oldu ki, ərəb dilinin bəlağət sahiblərini, ədəb və bəyan öndərlərini heyran və məəttəl qoydu?! O necə bu böyük şəxsiyyətlərə qarşı Quranın bir mislinde yazı gətirməkdə meydan oxudu?! Bəs niyə o bu əzəmətli kitabı özünə nisbət edib bu möhtəşəmliyi və şərəfi özü əldə etmək istəmədi?! Məgər daha münasib olan o deyildimi ki, o bu kitabı özünə nisbət edəydi?! Beləcə, heç kim bu kitabın yiyəsi olduğundan dolayı ona qarşı gəlməzdi.

Allah Qurani-Kərim kitabını peyğəmbərin صلی اللہ علیہ وسلم ən böyük və ən davamlı möcüzəsi etmişdir. Bu kitab onun hər zaman və hər əsrdə möcüzəsidir. Qurandakı ayələr bu kitabı Muhəmmədin صلی اللہ علیہ وسلم yazdığını iddia edənlərə meydan oxumuş və onun mislini gətirməyə dəvət edərək

meydan oxumuşdur. İnsanın sözünün eynisini gətirmək mümkündür, amma, Allahın sözünün eynisini gətirmək mümkün deyil.

Ərəblər isə fəşahət və bəyan sahibi olmalarına baxmayaraq, onun mislində bir surə belə gətirə bilmədilər. Quranın meydan oxuması üç mərhələdə oldu:

Birincisi; Qurana bənzər bir kitab gətirmək;

İkincisi; Quranın misli olan on surə gətirmək.

Üçüncüsü; Quranın misli olan bircə surə gətirmək.¹⁰

Onlar isə ərəb dilində güclü olmalarına baxmayaraq, bunu edə bilmədilər. Onlar bunu Qiyamətə kimi də edə bilməzlər. «Əgər siz bunu edə bilmirsinizsə, – heç edə də bilməzsiniz ...» (əl-Bəqərə, 23)

Uca Allah onların bu acizliyi barədə buyurur: «De: “Əgər insanlar və cinlər bu Qurana bənzər bir şey gətirmək üçün bir yerə toplaşsın, bir-birinə kömək etsələr belə ona bənzərini gətirə bilməzlər”.» (əl-İsra, 88)

Bu məsələyə aid bir hadisə yadıma düşdü. Bir dəfə sosial şəbəkələrdən birində bir azərbaycanlı ateistin düşdüyü gülünc vəziyyətin şahidi oldum. O özündən 12 cümlə yazmış, bu cümlələrin altısını (yeni, yarısını

¹⁰ (Tur, 33-34; Hud, 13; əl-Bəqərə, 23)

Qurandan götürmüş) sonra uyğun gəlməyən sözləri “özü də Azərbaycan dilində” yazaraq ərəbcə olan Qurana meydan oxumaq istəyərək özünü gülünc vəziyyətə qoymuşdu.

- 1) Onun birinci xətası ərəbcə Qurana qarşı azəricə Quran misli gətirmək cəhdi idi.
- 2) İkinci xətası isə, cümlələrdə ahəngdarlığın və orijinallığın olmaması idi.
- 3) Üçüncü xətası (qələti) isə “pivə surəsi” adlandırdığı, guya quranın mislini gətirdiyini iddia etməsi idi ki, burada həm istehza, həm haramı halal saymaq, həm də Allahın adından yalan danışmaq var idi.

Yazımızın daha da uzanmaması üçün onun saçma-sapan, ürək bulandıran sözlərini qeyd etməmişəm. Lakin, xülasə, o insan özü də öz yalanına şahidlik etdi. Bir də onların öz ağıllarından qeyd etdikləri gülünc yazıları qeyd edib onlara dəyər vermək lazım deyil. Lakin, bu məsələni və düşdükləri gülünc halı və hansı nahiyədən xataya düşdüklərini izah etdim ki, insanlar belə təhqirlərə və hiylələrlə aldanmasınlar.

Həmçinin, Qurani-Kərimin ecəzkarlığından biri də 29 surənin əvvəlində olan «**rəmzi hərflərdir.**» Hər surədə bu hərflərin çoxu qeyd olunduqdan sonra sırf Quran barədə bəhs edilir. Sanki, bir növ işarə verilir ki, bu sizin yazdığınız və danışdığınız hərflərdir. Nəzminiz, nəsriniz

və şeiriniz bu dildədir. Əgər bacarırsınızsa, bu Qurana bənzər bir kəlam gətirin. Bu ayələrdən:

«Əlif. Ləm. Mim. Bu, qətiyyəyən şübhə doğurmayan, müttəqilərə doğru yol göstərən bir Kitabdır.» (əl-Bəqərə, 1-2)

«Əlif. Ləm. Ra. Bu, hikmətli Kitabın ayələridir.» (Yunus, 1)

«Əlif. Ləm. Ra. Bu, Müdrük, hər şeydən Xəbərdar olan Allah tərəfindən, ayələri mükəmməlləşdirilmiş, sonra da ətraflı izah edilmiş bir Kitabdır.» (Hud, 1)

«Əlif. Ləm. Mim. Ra. Bunlar Kitabın ayələridir. Rəbbindən sənə nazil edilən həqiqətdir, lakin insanların çoxu buna inanmır.» (ər-Rad, 1)

«Əlif. Ləm. Ra. Bu, insanları öz Rəbbinin izni ilə qaranlıqdan nura – Qüdrətli, Tərifəlayiq Allahın yoluna çıxartmaq üçün sənə nazil etdiyimiz bir Kitabdır.» (İbrahim, 1)

«Ta. Ha. Biz Qurani sənə ona görə nazil etmədik ki, əziyyəyə düşəsən.» (Taha, 1-2)

«Əlif. Ləm. Mim. Şübhə yoxdur ki, bu Kitabı aləmlərin Rəbbi olan Allah nazil etmişdir.»

«Ta. Sin. Mim. Bunlar Kitabın ayələridir.» (əs-Şuəra, 1-2)

Təfsirçi İbn Kəsir demişdir: «Quran surələrinin əvvəllərində qeyd olunan bu hərflər Quranın ecazını bəyan etmək və yaradılmışların bunun eynisini gətirməkdən aciz olduğunu bildirmək üçün qeyd olunmuşdur.»¹¹

Bu meydan oxumaq gecə və gündüz davam etdikcə mövcuddur. Dövrünün ən bəlağətli adamları bu meydan oxuma qarşısında aciz qaldığı halda, bu gün dili daha zəif olanlardan kiminsə belə iddia etməsi¹² daha absurddur. Özü də başqa dildə olanlardan bu iddia daha gülünc görünür. Yuxarıda Azərbaycan dilində danışan şəxsin törətdiyi əməl də buna misal çəkilməmişdi.

Ərəb tarixində məşhur və böyük şair olan, özü bir şeir məktəbi hesab olunan İbnul-Muqaffə dövrünün ən fəsahtəli şəxslərindən biri idi. O Quran ayəsi oxuyan bir uşağın yanından keçir və bu ayəni eşidir: وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكَ وَيَا سَمَاءُ أَفْلَعِي وَغِيضَ الْمَاءِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

«Sonra deyildi: “Ey yer, suyunu ud! Ey göy, yağışını saxla!” Su çəkildi, iş bitdi və gəmi Cudi dağı üzərində qərar tutdu. Sonra deyildi: “Məhv olsun zalım adamlar!”» (Hud, 44) Bu ayəni dinləyəndən sonra geri qayıdır və

¹¹ (Təfsirul-Quranil-Azim, 1/60)

¹² Yəni, Qurana bənzər söz gətirmək istəyi.

İslam barədə mənfi fikir olan şəirlərini silir və deyir: Şəhadət edirəm ki, bu ziddiyyətli söz deyil və bu bəşər övladının sözü ola bilməz.¹³

Təbii ki, bu ayənin tərcüməsini oxumaqla ərəbcə əslindən onu bəlağətli şəkildə oxumaq böyük fərq edir. Ərəbcə bilən şəxs ayədəki bəlağəti tamamilən hiss edir və daha çox təsirlənir.

Buna bənzər bir hal Əndəlüs İmperiyası zamanında Əndəlüsün ən bəlağətlişi Yəhya İbn Hakəm əl-Ğazzəl tərəfindən baş verir. Rəvayət olunur ki, o Quranda ziddiyyət olduğunu iddia edir. Sonra o İxlas surəsinə baxır, ona bənzər bir söz demək istəyir, lakin, o aciz qalaraq deyir: Bu surə məni qorxuya saldı və qəlbimi yumşaltdı. Bu surə məni tövbəyə və Allaha dönməyimə səbəb oldu.¹⁴

Bu yazımızda Avropada Qurana bənzər kəlam gətirmək istədiyi halda aciz qalan fəlsəfəçi, mütəfəkkir, keşiş və s. şəxslərin sonda aciz qalmalarını ifadə edən qissələri gətirib mövzunu daha da uzatmaq istəmirəm.

Quranın düşmənləri keçmişdə də Qurana düşmən olsalar belə Quranın əzəmətini etiraf etmişlər. Valid İbn Muğira Qureyşin ağası olmaqla yanaşı peyğəmbərə

¹³ (Bax, əş-Şifə bitəarifi Huququl-Mustafə, əl-Qadi İyad, 1/275)

¹⁴ (Eyni mənbə, 1/275)

ﷺ qarşı döyüşməkdə illərdən olsa da Quranın bu ayəsinin ərəbcəsini eşidir:

«Həqiqətən, Allah ədalətli olmağı, yaxşılıq etməyi və qohumlara haqqını verməyi əmr edir, iyrenc işlər görməyi, pis əməllər törətməyi və azğınlıq etməyi isə qadağan edir. O sizə öyüd-nəsihət verir ki, bəlkə düşünüb ibrət alasınız.» (Nəhl, 90) Sonra isə öz məşhur sözünü deyir: «Vallahi bu deyilən sözlərdə bir şirinlik və cazibə var. Onun yuxarısı bəhrəli, aşağısı isə zəngindir¹⁵. O yüksəlir və onun üzərinə yüksəlmək olmur. O öz altındakı (sözləri) sındırır»¹⁶.

Müsəlmanlara düşmən kəsilmiş Məkkə müşriklərindən biri Utbə ibn Rabia Peyğəmbərin ﷺ yanına gəlmiş zaman onun Fussilət surəsinin əvvəllərini oxuduğunu eşidir. Bundan sonra o Qureyş qəbiləsinin yanına qayıdaraq deyir: «Vallahi mən elə bir söz eşitdim ki, bundan öncə belə bir söz eşitmədim. Bu nə şeydir, nə sehrdir, nə də kahinlikdir. Ey Qureyş toplumu! Mənə tabe olun və onun halını mənə buraxın. Bu adamı üzərində olduğu halda başını buraxın. Vallahi bundan eşitdiyim sözlərin böyük bir gələcəyi olacaqdır!»¹⁷.

¹⁵ O, burada Quranın aşağısını kökü su ilə bol olan ağaca bənzədir.

¹⁶ (Siratun-Nəbəviyyə, İbn Kəsir, 1/499).

¹⁷ (Beyhəqi, «Dəlailun-Nubuvvə, 2/202», İbn İshaq, «Sira», 1/187).

Ömər ibnül-Xəttab'ın (Allah ondan razı olsun) İslamı qəbul etməsinin hekayəsi də məşhurdur. O zaman ki, o bacısının evinə gedir və onun Taha surəsinin əvvəllərindən oxuduğunu görür, bu vaxt onun qəlbi yumşalır və İslamı qəbul edir. Bundan sonra o Allahın haqq ilə batili ayırd edən islahatkar bir quluna çevrilir.

Cubeyr ibn Mut'im isə axşamçağı (məğrib vaxtı) peyğəmbərin Tur surəsinə oxuduğunu müşahidə edir. O zaman ki, bu ayəyə çatır: «Bəlkə onlar öz-özünə yaranıblar? Yaxud onlar yaradanlardır? Yoxsa sən Rəbbinin xəzinələri onlardadır? Yaxud onlar hökm sahibidirlər? Yoxsa sən Rəbbinin xəzinələri onlardadır? Yaxud onlar hökm sahibidirlər? » (Tur, 35-37) deyir: «Az qala qəlbim (sevincdən) uçsun.» Bir rəvayətdə isə deyir: «Bu mənim qəlbimdə imanın ilk təsiri idi.»¹⁸

Həmçinin, Tüfeyl əd-Dəusi Məkkəyə gəldiyi zaman Qureyş qəbiləsi onu Quranı dinləməkdən çəkindirir. Lakin, bir gün o öz aqlının başında olduğunu düşünür, fikirləşir ki, mən pislə yaxşını ayırd edə bilərəm. Onu dinləyim, pis bir şey olsa, qəbul etməyəm. Beləcə, Peyğəmbərin yanına gedir və Onun Quran oxumasını dinləyir. Az sonra isə İslamı qəbul edir.¹⁹

¹⁸ (Buxari, 4023 və 4854)

¹⁹ (Siratu İbn Hişam, səh 382)

Bu yerdə müasir dövrdə ədalətli şərqşünaslardan Quranın əzəmətinə şahidlik edən, Quranın möhtəşəm ahəngdarlığına heyran qalan, Quranın heyrətamiz uyğunluğunu ifadə edən Fon Hammer'in sözünü qeyd etmək yerinə düşərdi. O demişdir: «Quran yalnız İslam dininin qanunlar toplusu deyildir. Quran həm də ərəb dilinin bəyan edilməsində bir zirvədir. Quranın üslubu isə müdhiş bir şəkildə onun Allah tərəfindən nazil olan bir vəhy olduğuna şahidlik edir. Bu göstərir ki, Muhəmməd صلى الله عليه وسلم də öz hakimiyyətini bu möhtəşəm (ilahi) kitab ilə yaymışdır. Ona görə də mümkün deyil ki, bu (ilahi) kəlam bəşər övladının səylərinin bəhrəsi olsun»²⁰.

«İslam həyat qanunu» kitabında şərqşünas Philip deyir: «Həqiqətən də Quranın üslubu başqa kitablardan fərqlənir. Bu üslub başqa üslublarla müqayisəni qəbul etmir. Bu üslubda başqa üslublara təqlidçilik də mümkün deyil. Bunun kökündə də Quranın ecazi durur. Ona görə də Quran bütün möcüzələr içərisində böyük möcüzədir»²¹.

Fransız filosofu Hanry Seroya «İslam fikrinin fəlsəfəsi» kitabında deyir: «Quran Allahdan olan elə bir yüksək və ali üslubdadır ki, buna bəşərin üslubu yaxın belə düşə bilmir»²².

²⁰ (Tənzihul-Quranil-Kərim an dəaval Mubtilin, səhər 85; dr. Munqiz Səqqar.)

²¹ (Eyni mənbə, səh 86)

²² (Eyni mənbə, səh 86)

Quranın ali üslubu barədə məşhur şərqşünas və yazar Höte demişdir: «Quran bəşər kəlamı deyildir. Əgər biz onun Allahdan olduğunu inkar etsək, bunun mənası Muhəmmədi صلى الله عليه وسلم ilah olaraq qəbul etmək deməkdir.» O, həmçinin demişdir: «Quranın üslubu çox ucadır və müdhişdir. Quran kitabların kitabıdır (yəni, ən üstün kitabdır). Mən hər dəfə onu oxuduqda bədənimdə ruhumun necə heyranlıqla lərzəyə gəldiyini hiss edirəm.»²³

Sonra deyir: «Hər dəfə Qurana yaxınlaşdıqca hislərimiz yenilənir, sonra o tədricən bizi özünə cəlb edir və bizdə heyrətamiz təsir oyadır. Sonda isə o bizi özünə bağlayır.»²⁴

²³ (Qaluu anil-İsləm, səh 145; İmadəddin Xəlil).

²⁴ (ər-Rəsul - Məhəmmədin həyatı, səh 285; Ronald Boodly).

Dördüncüsü: Qeybdən xəbər vermək.

Quranın Məhəmməd صلى الله عليه وسلم peyğəmbərə nisbət edilməsini mümkünsüz edən amillərdən biri də Quranda gələcək zaman (qeyb) barədə verilən (öncəgörmələr) məlumatlardır. Hansı ki, bu gələcəkdən verilən bilgiler yalnız gələcəyi bilən biri tərəfindən ola bilərdi ki, o da Allahdır. Qeyb, gələcəkdən məlumatlar Allahın bir sirridir ki, bunu yalnız Allah bilir və O öz istədiyinə bu barədə məlumat verə bilər. Necə ki, Quranda bu barədə buyurulmuşdur:

«O, qeybi Biləndir və Öz qeybini razı qaldığı elçidən başqa heç kəsə açmaz; Həqiqətən, Allah onların önündə və arxasında gözətçilər qoyur ki, hər kəs onların, Rəbbinin göndərdiklərini necə təbliğ etdiyini bilsin. Allah onların nə etdiklərini nəzarəti altında saxlayır və hər şeyi ayrı-ayrılıqda hesaba alır».» (əl-Cinn, 26-28)

Quranda Muhəmməd صلى الله عليه وسلم peyğəmbərə də belə deməsi əmr olunmuşdur: «De: “Mən sizə demirəm ki, Allahın xəzinələri mənim yanımdadır. Mən qeybi də bilmirəm. Mən sizə demirəm ki, mən mələyəm. Mən yalnız mənə vəhy olunana tabe oluram”.» (əl-Ənam, 50) «De: “Mən Allahın istədiyindən başqa özümə nə bir fayda, nə də bir zərər yetirməyə qadir deyiləm. Əgər qeybi bilsəydim, əlbəttə, özüm üçün xeyir artırardım və mənə pislik toxunmazdı. Mən sadəcə, iman gətirən bir qövm üçün qorxudan və müjdələyənəm”.» (əl-Əraf, 188) O peyğəmbər özündən bir şey deməmiş və Allahdan olan

vəhyi bizə çatdırmışdır. Onun gələcək barədə verdiyi proqnozlar doğru çıxmış və onun doğru bir peyğəmbər olmasını təsdiqləmişdir.

Uca Allah həmçinin, Quranda buyurmuşdur: «Bunlar, sənə vəhy yolu ilə bildirdiyimiz qeyb xəbərlərindəndir. Bundan əvvəl onları nə sən, nə də sənin qövmün bilirdi. Səbir et! Şübhəsiz ki, gözəl aqibət müttəqiləridir.» (Hud, 49)

Qurani-Kərimdə olan qeybi xəbərlərin ən məşhurlarından Rumluların (Bizanslıların) məğlub olduqdan sonra yenidən qələbə qazanacaqları barədə xəbərdir. Uca Allah bu barədə Quranda buyurmuşdur: «Rumlular məğlub edildilər; ən aşağı (və ya ən yaxın) bir yerdə. Lakin onlar öz məğlubiyətlərindən sonra qələbə çalacaqlar; bir neçə il ərzində. Əvvəl də, sonra da hökm Allahındır.» (Ər-Rum, 2-4)

Bu ayələrdə bir neçə xəbər verilir. Rumluların (Bizanslıların) məğlubiyətdən sonra qələbə qazanacaqları, hadisənin bir neçə il ərzində baş verəcəyi bildirilir və nəticə Quranda bildirildiyi kimi olur. Həmin dövrdə Bizanslılarla Farslar arasında gərgin və uzunmüddətli döyüşlər gedirdi. İlk məğlubiyəti dadan Bizanslılar növbəti döyüşdə qələbə qazanacaqdılar. Bu çox insanlara inandırıcı gəlməsə də Quranda

gələcəkdən verilən xəbər doğru çıxdı. Farslar Bizanslılara yeddi il sonra məğlub oldular.²⁵

Quranın ilahi kəlamı olmasını təsdiqləyən qeybi xəbərlərdən biri də Quranda İslamın geniş arealda yayılacağı və İslamın başqa dinlərdən fərqli şəkildə üstünlük əldə edəcəyinə işarə edilməsidir. Allah Quranda buyurur: «Müşriklərin xoşuna gəlməsə də, İslam dinini bütün dinlərdən üstün etmək məqsədilə Öz Elçisini hidayət və haqq dinlə göndərən Odur.» (Saf, 9) Bu ayə müsəlmanların Uhud döyüşündə məğlub olmalarından sonra nazil olmuşdur. Peyğəmbər bu ayəni güclü vaxtlarında deyil, müsəlmanların ən zəif vaxtlarından birində oxumuşdur. Hansı ki, belə bir vəziyyətdə zənn və təxminə yer qalmır.

Həmçinin, müsəlmanların zəif vaxtı bütün qəbilələr onlara qarşı birləşib onların axırına çıxmaq fürsətini əldə etdikləri zaman, müsəlmanların üzərinə hər yandan qorxu kölgəsi gəldiyi zaman və təhlükənin şiddətindən onların silahla yatıb silahla sabahladıqları bir zamanda dedilər: Gördüyünüz kimi biz hüzur içində yaşayıyıq və yalnız Allahdan qorxuruq. Allah da müsəlmanları Quranda müjdələyərək buyurdu: «Allah sizlərdən iman gətirib yaxşı işlər görənlərə vəd etmişdir ki, özlərindən əvvəlkiləri varislər etdiyi kimi onları da yer üzünün

²⁵ İbn Kəsir «Təfsirul-Quranil-Azim» əsərində bu hadisə barədə olan rəvayətləri ətraflı qeyd etmişdir. (Bax, eyni ayənin təfsirinə).

varisləri edəcək, möminlər üçün onların Özünün bəyəndiyi dinini möhkəmləndirəcək və onların qorxusunu sonra arxayınçılıqla əvəz edəcəkdir. Onlar Mənə ibadət edir və heç nəyi Mənə şərik qoşmurlar.»²⁶

Bəli, belə də oldu. Ayədə deyilənlər gerçəkləşdi. Onlar qorxu içində olduğdan sonra Allah onları əmin-amanlığa çıxartdı, onların sayını yer üzündə artırdı. Allah onları zəif olduğdan sonra əsrlər boyunca yer üzünün hakimləri etdi. Allah onların üzərində olduqları İslamı dünyanın şərqində və qərbində geniş ərazilərdə yaydı.

Qurandakı (öncəgörmələrdən) qeyb xəbərlərindən biri də Bədr döyüşündə müsəlmanların qalib gəlmələrinin xəbər verilməsidir. Bu zəfər xəbəri isə müsəlmanların Məkkədə əzab-əziyyət, şiddətli zülm və çətinlik içində olduqları bir vaxtda Quranda xəbər verilmişdi. Belə bir şiddətli bəlanın yaşandığı vəziyyətdə Quranın bu ayələri nazil olur: «Sizin kafirləriniz onlardan yaxşıdır mı? Yoxsa Kitablarda sizə toxunulmazlıq vəd edilmişdir? Yoxsa onlar: “Biz qalib gələcək bir dəstəyik!” – deyirlər? Bu dəstə mütləq məğlub olacaq və arxaya dönüb qaçacaqdır. Xeyr! Onlara vəd edilmiş vaxt o Saattir. O Saat isə daha ağır, daha acıdır.» (Qamər, 43-36)

²⁶ (Nur surəsi, 55-ci ayə; Bu rəvayəti isə Beyhəqi «əd-Dələil»də gətirmişdir. 7-6,3; həmçinin, Hakim «Müstədrək»ində, 2/434)

Ömər ibn Xəttab (Allah ondan razı olsun) bu ayə barədə öz-özünə düşünərkən deyir: Görəsən, bu məğlub olacaq dəstə hansı dəstədir? Bədr (döyüşü) günü peyğəmbərin صلى الله عليه وسلم dəbilqədə sıçrayaraq belə dediyini eşitdim: **«Bu dəstə mütləq məğlub olacaq və arxaya dönüb qaçacaqdır.»** Həmin gün mən bu ayənin mənasını başa düşdüm!²⁷

Bu qeyd olunan ayə peyğəmbərin صلى الله عليه وسلم Məkkədən köç etməsindən (hicrətindən) illərlə öncə nazil olmuşdur. Hansı ki, bu ayədə Bədr savaşıdan, bu savaşda müşriklərin məğlub olacağından və səflərinin darmadağın olacağından bəhs olunur.

Bədr döyüşündən bir qədər əvvəl isə peyğəmbər Allahın ona Məkkədə vəd etdiyi zəfərin yaxınlaşdığını hiss edir. Sonra öz iqamət etdiyi yerə tərəf gedib Rəbbinə dua edib yalvarır: Ey Allahım! Sənin verdiyin vədə and verirəm ki, əgər bu gün möminlər həlak olsa, artıq Sənə ibadət edən qalmayacaq! (Bizə yardım et!)» Sonra peyğəmbər öz iqamətgahından çıxaraq belə deyir: «Bu dəstə mütləq məğlub olacaq və arxaya dönüb qaçacaqdır. Xeyr! Onlara vəd edilmiş vaxt o Saattır. O Saat isə daha ağır, daha acıdır.» (Qiyamət, 45-46) Eləcə də baş verdi. Beləcə onların hamısı darmadağın düşdülər və arxalarında çevirib qaçdılar. Allahın Öz elçisinə verdiyi vədi doğru çıxdı. Bu xəbərin

²⁷ (Təfsirul-Quranil-Azim, 4/266; İbn Kəsir bu xəbəri ibn Əbi Hatimin öz təfsirində rəvayət etdiyini deyir)

gerçəkləşməsi də bir daha onu sübut edir ki, bu Quran qeybləri Bilən Allah tərəfindən nazil olmuşdur.

Həmçinin, Qurani-Kərim bizə insanların yalnız o dövrdə istifadə etdikləri gəmi, at, dəvə, uzunqulaq və s.kimi minik vasitələrini misal çəkməklə kifayətlənmir, əksinə, Allah gələcəkdə insanların bilmədiyi bəzi minik vasitələrini də yaranacağını xəbər vermişdir. Uca Allah buyurur:

«Onların nəslini yüklü gəmidə daşımağımız da onlar üçün bir dəlildir. Biz onlar üçün buna bənzər daha neçə-neçə minik vasitələri yaratdıq.» (Yasin, 41-42).

Bəli, bu günkü bir çox rahat minik vasitələrinin olacağını müsəlmanlar bu ayə ilə bilmiş oldular. Onlar əsrlər öncə bu ayə vasitəsilə bildilər ki, gələcəkdə onların gördüklərindən başqa minik vasitələri də olacaqdır.

Həmçinin, ət-Təhrim surəsinin üçüncü ayəsində də Quranda daha bir qeyb xəbərinə işarə edilir. Ayə belədir: «Bir zaman Peyğəmbər öz zövcələrindən birinə sirr verdi. O da bunu onun digər zövcəsinə xəbər verdikdə və Allah da bunu Peyğəmbərə aşkar etdikdə o, bunun bir qismini sirr verdiyi zövcəsinə bildirdi, digər qismindən isə vaz keçdi. Peyğəmbər bunu ona bildirdikdə zövcəsi dedi: “Bunu sənə kim xəbər verdi?” O dedi: “Bunu mənə hər şeyi Bilən, Xəbərdar olan Allah xəbər verdi!”» (ət-Təhrim, 3)

Beşincisi: Qədim dini kitablarda (Bibliya, Tövrat və s) olan bəzi məlumatlar Quranda niyə təsdiqlənir?

Bəziləri deyirlər ki, Qurandakı ayələr yəhudi və xristianların müqəddəs kitabları olan bibliya (incil) və ya tövratdan götürülmüşdür:

Bu şübhənin cavabı belədir:

Birincisi: Əgər belə olsaydı, yəhudi və xristianlar bu ittihama əsrlər öncə şahidlik edərdilər və bu sözləri təsdiqləyərkdilər. Halbuki, bu iddia son əsrdə ortaya atılmış bir fikirdir. Bu iddianı nə ərəblər etmiş, nə də yəhudi və xristianlar etməmişlər; Uca Allah Quranın qorunmasını nə peyğəmbərin, nə də bir mələyin öhdəsinə deyil məhz Öz öhdəsinə götürərək buyurmuşdur: «Şübhəsiz ki, Zikri Biz nazil etdik, əlbəttə, Biz də onu qoruyacağıq.» (əl-Hicr, 9) O, yenə buyurmuşdur: «De: “Əgər insanlar və cinlər bu Qurana bənzər bir şey gətirmək üçün bir yerə toplaşsın, bir-birinə kömək etsələr belə ona bənzərini gətirə bilməzlər”..» (əl-İsra, 88).

Əgər bu kitab - onların iddia etdikləri kimi - yəhudi və xristianların kitabından götürülmüş olsaydı, onda onlar Quranın nazil olduğu ilk dönəmlərdən bu batil iddianı etməkdə tələsərdilər. Lakin, həqiqət budur ki, Quranın ilk nazil olduğu zamanlarda heç bir yəhudi və heç bir xristian bu iddianı etməmişdir. Çünki, onlar Quranla həmin kitabların açıq-aydın fərqlini (istər etiqadi, istər də

hökmlərlə əlaqəli) çox yaxşı bilirdilər. Ərəblər özləri də bu iddianı etməmişdilər. Çünki, ərəblərin özləri ərəb dilinin əhli olduqları üçün bu ilahi kəlamın əzəmətini dərk edirdilər. Ərəb şeirinin, ədəbiyyatının tarixdə ən yüksək mərhələsinə çatmasına baxmayaraq, Allah onlara əgər Qurana şəkk edirlərsə, «qoy ona bənzər bir surə gətirsinlər», deyə meydan oxuyur. Hətta, bir ayə belə olsa, bunu bacara bilməzlər deyir. Lakin, ərəblər Quranın başqa məsdərlərdən götürüldüyünü demədilər. Onlar yalnız Məhəmməd صلی اللہ علیہ وسلم peyğəmbəri falçı, dəli, kahin və s. olmaqda ittiham etdilər.

İkincisi: Bu şübhəni varid edən kitablarda Quranın ilahi, yoxsa, bəşəri olması barədə ixtilafli, ziddiyyətli bir çox fikirlərin mövcudluğu bir daha bu iddiaların batil olduğunu sübut edir.

Bu kitablardan biri də keşiş ata Corc Buşun qələmə aldığı «Muhəmməd İslam dininin və müsəlman imperatorluğunun banisi» adlı kitabıdır. Elə bu kitabın özündə bir-birinə zidd, təzadlı məlumatlar verilmişdir. Məsələn; O öz kitabında gah Muhəmməd صلی اللہ علیہ وسلم peyğəmbərin Quranı “Sercius” adlı keşişdən götürdüyünü qeyd edir, (onun Bahira adlı keşişin özü olduğunu iddia edir),²⁸ başqa yerdə isə Quranın həm

²⁸ Ər-Raddu al-əl-Qissis Buş fi kitəbihi «Muhəmməd Muəssisu Din əl-İsləmi va Muəssisu İmpraturiyətəl Muslimin», dr.Abdur-Rahmən Ciyra. 2-ci nəşr. Qahirə, 2006.

Əhdi Əqiq kitabından, həm də Əhdi Cədid kitabından götürüldüyünü deyir.²⁹ Başqa yerdə isə bu deyilənlərin hamısı təkzib edilir.³⁰ Quranın ilahi kitab olduğu, qeyd olunan kitabların isə ilahi kitabdan daha çox ədəbi kitaba oxşadığını vurğulanır. Quranın heyrətamiz üslubunun bütün bu kitabların fəvqündə olduğu bildirilir.³¹

Sonra isə daha da acizənə şəkildə etiraf edilir ki, bizim əlimizdə Quranın uydurulması haqqında heç bir mötəbər dəlil yoxdur.³²

Qeyd etdiyimiz məlumatların məsdərlərinə qayıtmaqla bir daha şahidi ola bilərsiniz ki, bu şübhənin gətirənlər yalnız İslam haqqında əsassız şübhələri yaymaq qəsdini güdürlər. Belə misalları çoxaltmaq da olar, lakin, bununla kifayətlənirik.

Üçüncüsü: Qurani-Kərimdə əqidə və bütün şəriət məsələlərinin qədim dini kitablardan fərqli olması bu iftiranı darmadağın edir;

Hər kim Qurani-Kərimi, sonra Bibliya və Tövrəti oxuyarsa, bu kitablar arasındakı böyük fərqi hiss edəcəkdir. Necə ola bilər ki, peyğəmbər Qurana zidd olan bu kitablardan Quranın özünü nəql etsin, sonra da bu kitabların təhrif olunduğunu və bu kitablara batillərin daxil edildiyini iddia etsin?! Bu çox qəribə bir şeydir!

²⁹ Ər-Raddu alə Kitəbi Corc Buş «Həyətu Muhəmnəd», Hamid Seyyid Ali, səh 80. Qahirə, 2006.

³⁰ Eyni mənbə, səh 82.

³¹ Eyni mənbə, səh 82.

³² Eyni mənbə, səh 82.

Şekk yoxdur ki, Bibliya və Tövrat və s. kitablar təhrif olmazdan öncə ilahi kitab hesab olunurdular. Qurani-Kərim isə son ilahi kitabdır. İnsanlar kitabları təhrif etdikləri üçün Quran nazil oldu və Allah bu dəfə son kitabı insanların təhrifindən qoruyacağını bildirdi. Həmin kitabların insanlar tərəfindən təhrif olunmasını Allah Quranda xəbər verərək buyurur: «Siz yəhudilərin sizə inanacaqlarınamı ümid edirsiniz? Halbuki onlardan bir zümrə var idi ki, Allahın Sözüünü eşidib anladıqdan sonra, bilə-bilə onu təhrif edirdilər.» (əl-Bəqərə, 75)

Etiqad olaraq Quran tövhidə, təkAllahlılığa dəvət edir, lakin, bu kitablarda Allahın bir deyil üç olduğu, Allahın oğlunun olduğu, İsanın Allahın oğlu olduğu bildirilmiş, peyğəmbərlərin çirkin əməllər etmələri geniş şəkildə qeyd olunmuş, Allahın özünə belə peşmanlıq, yorğunluq nisbət olunmuş, Allah Şəninə layiq olmayan şəkildə vəsf olunur.

İbadətlərə gəldikdə isə müsəlmanların namazı ilə bu dinlərin ibadəti tam fərqlidir. Eləcə də oruc, zəkat və həcc tam başqadır. İnsanlar arasındakı münasibətlər haqda hökmlər də olduqca fərqlidir. Məsələn; İslamda rüşvət və aldatmaq haram olduğu halda, yəhudilikdə yəhudi olmayan birini aldatmaq və rüşvət vermək problem və günah sayılmır. İslam isə hər bir qeyri müsəlmanla adil olmağı əmr edir. Yəhudilərə görə isə yəhudi olmayanlar hamısı yəhudi xalqının qulu və köləsidir. Bu misalları da çoxaltmaq mümkündür.

Dördüncüsü: Qərbli alim, şərqşünas, filosof, mütəfəkkir, yazar və s. şəxslərin Quranın digər qədim kitablardan tam fərqli olması barədə şahidlik etmələri; Burada mühüm bir amil, başqa əqidədə olan bir insanın özünə müxalif olan bir əqidənin doğruluğuna şahidlik etməsidir ki, bu da o əqidənin doğruluğuna dəlalət edir. Baxmayaraq ki, bundan daha qüvvətli dəlillər də bu əqidənin doğruluğuna dəlalət edir. Qərbin fikir adamlarından Quranın bəşər kəlamı olmamasına, bəşər kəlamının fəvqündə olan ilahi kəlam olmasına şahidlik edənlər çoxdur. Onlardan bəzilərinin sözlərini qeyd edək:

Professor Smith demişdir: «Qurani-Kərim Allahın Muhəmməd peyğəmbərə nazil etdiyi bir kitabıdır. O, möcüzələrdən bir möcüzədir. O həqiqətən də möcüzədir».

Prof. Tagetat Tageson³³ o zaman ki: Quranın bu ayəsini eşidir: «Şübhəsiz ki, ayələrimizi inkar edənləri odda yandıracağıq. Hər dəfə onların dəriləri yandıqca, əzabı daim dadsınlar deyə, Biz o dəriləri başqa dərilərlə əvəz edəcəyik. Həqiqətən, Allah Qüdrətlidir, Müdrikdir.» (ən-Nisa, 56) O, bundan sonra üç il Quran üzərində araşdırmalar aparır. Sonra isə Səudiyyə Ərəbistanında keçirilmiş Tibbi Konfransda belə bir elan verir: Mən son üç ildə Quranda araşdırmalar aparıram. Artıq mən

³³ O, Tailandın Shaung Mai universitetinin embriologiya üzrə mütəxəssisi çalışmışdır.

Quranda gələn hər bir şeyə inanıram. Həqiqətən də Quran haqdır və onu müasir vasitələrlə izləmək asandır. Muhəmməd Allahın elçisi olsa da, oxuyub-yazmağı bacarmırdı. Yəni, belə halda o başqa kitabları necə oxuya bilərdi? Artıq (İslamı qəbul etməyimin) vaxtı gəlib çatdı: Şəhadət edirəm ki, Allahdan başqa ibadətə layiq haqq məbud yoxdur. Şəhadət edirəm ki, Muhəmməd Onun elçisidir.

F.Montague³⁴ demişdir: «Mən Muhəmmədin peyğəmbər olmasında şekk etmirəm. Hesab edirəm ki, o sonuncu peyğəmbərdir və o bütün insanlığa göndərilmişdir. Onun peyğəmbərliyi tövrat və incili tamamlamaq üçün olan vəhydir. Buna ən yaxşı dəlil isə möcüzə olan Qurandır. Mən İslama və müsəlmanlara qarşı kin bəsləyən avropalı alim Paskalın bütün xatirələrini rədd edirəm. Yalnız (həqiqəti dediyi) bu xatirədən başqa. O deyirdi: Quranın müəllifi Muhəmməd deyil. Necə ki, İncilin müəllifi Matta deyil»³⁵.

Fransız şərqşünas Barthelemy Saint Hilaire³⁶ demişdir: O zaman ki, Allah Quranda peyğəmbərinə onu

³⁴ Məşhur Fransız araşdırmaçı, şərq aləminə çoxlu səfərlər etmiş, İslamı araşdırmış şəxs. Uzun araşdırmalardan sonra o 1977-ci ildə İslam dinini qəbul etmişdir.

³⁵ Arafat Kamil əl-İşşi, Ricəl və Nisə əsləmu. 4/413. (İslamı qəbul edən kişi və qadınlar - kitabı, müəllif: Arafat Kamil əl-İşşi).

³⁶ O, 1805-ci ildə dünyaya gəlmişdir. Doxsan ilə yaxın ömür sürmüşdür. Aristotelin kitablarını fransız dilinə tərcümə etmişdir. 1865-ci ildə isə Qurani-Kərimi fransız dilinə tərcümə etmişdir. O, ədalətli şərqşünaslardan hesab olunur.

qoruyacağını bu ayə ilə³⁷ vəd edir: «Allah səni insanlardan qoruyacaqdır.» (əl-Maidə, 67) Peyğəmbər cangüdənlərini tərk edir. Bir insan özü-özünə yalan danışı bilməz.³⁸ Əgər Quranın səmadan qeyri bir mənbəsi olsaydı, Muhəmməd صلی اللہ علیہ وسلم (bu təhlükəni bildiyi halda) cangüdənləri tərk etməzdi»³⁹.

Philippe Greiner⁴⁰ demişdir: «Mən Quranın bütün təbiət və tibb elmilə əlaqəli ayələrinə fikir verdim, şahidi oldum ki, bu ayələr bizim müasir biliklərimizə tamamilə uyğundur. Mən İslamı qəbul etdim. Çünki, yəqin oldum ki, Muhəmməd صلی اللہ علیہ وسلم açıq-aydın haqq ilə gəlmişdir»⁴¹.

Sovet hökumətinin yaranmasından 1951-ci ilə kimi Rusiyanın ərəbşünaslıq və şərqşünaslıq sahəsinə töhvələrini vermiş rus alimi Kraçkovski⁴² demişdir:

³⁷ Bundan öncə Muhəmməd peyğəmbərin xüsusi cangüdənləri var idi. Bu ayə ilə o cangüdənləri tərk edir və Allahın onu qoruyacağına arxalanır.

³⁸ O düşmənlərinin çoxluğunu və təhlükəsini bildiyi halda belə bir qərarı özbaşına verə bilməzdi. Allah onu qoruyacağını həqiqətən də vəd etmişdi.

³⁹ Barthelemy Saint Hilaire, Muhəmməd və Quran kitabı.

⁴⁰ (1865-1944) Fransalı həkim, fransa milli məclisinin üzvü olmuşdur. O, sonradan İslamı qəbul etmişdi.

⁴¹ Şövqi Əbu Xalil, «əl-İsləm fi Qafəs-il-İttihəm, səh 16. Həmçinin, Abdul-Mu'ti Dilələti, Rabihtu Muhəmmədən və Ləm Əxsərul-Məsih, səh 62.

⁴² Kraçkovski İqnati Yulianoviç (1883-1951) Rus ərəbşünası, sovet ərəbşünaslıq məktəbinin yaradıcılarından biri, akademik.

«Həqiqətən, Quranda gələn hər şeyi bu dünyada heç bir insan yaza bilməz, nə də onun mislini gətirə bilməz⁴³».

İtaliyan şərqsünası Karl Alfonso Nallino⁴⁴ demişdir: «İslam peyğəmbəri Muhəmməd oxumaq və yazmağı bilmirdi. Ona Allah tərəfindən, səmadan vəhy gəlirdi. Bu Quran çox təəccüblü idi. Heç bir şəkk yoxdur ki, heç kim onun mislində bir kitab gətirə bilməz»⁴⁵.

Belə misallar çox olsa da bu qədər ilə kifayətlənirik. Allah bizi eşidib faydalananlardan etsin!

Son olaraq; Peyğəmbərimiz Muhəmmədə, Onun ailəsinə və səhabələrinə Allahın salavatı və salamı olsun!

وصلی اللہم علی نبینا محمد وعلی آلہ وصحبہ أجمعین!

⁴³ əl-İsləm və Rasuluhu fi Fikri həuləi, səh 147. Əhməd Hamid.

⁴⁴ Karl Alfonso Nallino, (1872-1938): O, İtaliya şərqsünası elminin öndəri hesab olunur.

⁴⁵ Qalu an Rasulilləh, səh 120; Əhməd ibn Muhəmməd Atf.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat:

- Bəyən əl-İsləm lir-Raddi aləş-Şubuhəti həvləl-İsləm. (Məcmuatun minəl-Bəhisin)
- Tənzihul-Quranil-Kərim an Dəaval-Mubtilin, Dr.Munqiz əs-Səqqar.
- Qurani-Kərimin Azərbaycan dilinə tərcüməsi.
- Səhih əl-Buxari, Muhəmməd ibn İsmayıl əl-Buxari.
- Səhih əl-Muslim, Müslim ibn Həccəc ən-Niysaburi.
- Əş-Şifə bitərfi Hüquq əl-Mustafə, Əl-Qadi İyad.
- Siratun-Nəbəviyyə, ibn Kəsir.
- əs-Siratun-Nəbəviyyə, Abdul-Məlik ibn Hişam.
- əl-Beyhəqi, «Dələilun-Nubuvvə» əsəri.
- Təfsirul Quranil Azim, İbn Kəsir.
- Siratun-Nəbəviyyə, İbn Kəsir.
- Hakimin «əl-Mustədrak» əsəri.
- ər-Rasul - Məhəmmədin həyatı, Ronald Boodly.
- Ər-Raddu aləl-Qissis Buş fi kitəbihi «Muhəmməd Muəssisu Din əl-İsləmi va Muəssisu İmpraturiyətül Muslimin», dr.Abdur-Rahmən Ciyra.
- Ər-Raddu alə Kitəbi Corc Buş «Həyətu Muhəmməd», Hamid Seyyid Ali.
- Qalu an Rasulilləh, Əhməd ibn Muhəmməd Atif. (Peyğəmbər haqqında deyilənlər - kitabı).
- «əl-İsləm fi Qafəsil-İttihəm», Şövq Əbui Xalil.
- Rabihtu Muhəmmədən va Ləm Əxsərul-Məsih, Abdul-Mu'ti Dilələti.

Kitabın içindəkilər:

Giriş.....2-5

Birincisi: Peyğəmbərin Quranda Allah tərəfindən qınanması.....6

İkincisi: Bəzi hadisələrlə əlaqədar ayələrin Quranın Allah kəlamı olmasına dəlalət etməsi.....10

Üçüncüsü: Quranın möcüzəvi xüsusiyyətləri.....15

Dördüncüsü: Quranın qeyb aləmindən xəbər verməsi.....26

Beşincisi: Qədim dini kitablarda (Bibliya, Tövrat və s) olan bəzi məlumatlar Quranda niyə təsdiqlənir? - şübhəyə cavab.....32

